

UVODNE BESEDE

Počitnice so se končale in pred vami je nova številka glasila, ki prinaša vrsto novic. Kot kaže, bo letošnja jesen na področju izobraževanja odraslih zelo pestra, vrstili se bodo različni dogodki. Poročamo o stališčih in predlogih iz strokovne razprave o osnutku 'Sprememb in dopolnitev zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja', ki jo je organiziralo Andragoško društvo. Predstavljamo vam opozorilo o uporabi strokovnega izrazoslovja s področja izobraževanja odraslih v statističnih publikacijah. Seznanjamo vas, da na vabilu Ministrstva za šolstvo na posvet o Beli knjigi ni predstavnikov s področja izobraževanja odraslih.

Zanimiv je članek o izkušnjah udeleženke Grundtvigovega programa vseživljenjskega učenja za udeležence 50+, ki je sodelovala na delavnici v Bristonu.

Med drugim napovedujemo naslednje dogodke: zaključno konferenco »Andragoško spopolnjevanje v prepletu različnih vlog izobraževalcev odraslih«, mednarodno konferenco »Odrasli s posebnimi potrebami v vseživljenjskem učenju«, dvodnevno moderirano srečanje na temo »Medgeneracijsko učenje«. Seznanjamo vas z začetkom izvedbe izobraževanja »Disleksija: življenje med genialnostjo in izločenostjo«. Na koncu vas vabimo na 11. festival za tretje življenjsko obdobje, ki bo potekal v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Veliko užitkov ob prebiranju šeste številke informativnega glasila.

Mag. Darja Zorko Mencin, odgovorna urednica (darja.zorko@gmail.com)

VEČINSKA IN UTEMELJENA PODPORA ZAVRNITVI OSNUTKA

Stališča in predlogi iz strokovne razprave, ki jo je dne 29. junija 2011 organiziralo Andragoško društvo Slovenije (ADS)

Najsplošnejša ugotovitev iz razprave o osnutku '**Sprememb in dopolnitev zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja**' (v nadaljevanju: osnutek ZOFVI), ki jo je konec junija organiziralo ADS, je ta, da je treba osnutek ZOFVI v celoti zavrniti, saj ni primeren za nadaljnjo obravnavo. S takšnim sklepom so se strinjali predstavniki organizacij, ki so sodelovale v razpravi - Andragoškega društva Slovenije, Društva za izobraževanje odraslih v srednjih šolah, Združenja izobraževalnih institucij G.I.Z. ter Zveze svobodnih sindikatov Slovenije; tega stališča pa ni podprla Zveza ljudskih univerz Slovenije. Razpravljavci utemeljujejo navedeno stališče s tem, da osnutek ne prinaša sprememb za odpravljanje slabosti dosedanje ureditve, na katere sta pokazala dokumenta Strokovne podlage za pripravo osnutka Zakona o izobraževanju odraslih (ACS, Predlog, december 2006) in Predlog Zasnove izobraževanja odraslih v Beli knjigi o vzgoji in izobraževanju (Ljubljana, junij 2011) ter raziskava o urejanju zakonodaje za področje izobraževanja odraslih, ki smo jo opravili v ADS. Osnutek je bil pripravljen tudi brez predhodnega posveta s strokovnjaki na področju izobraževanja odraslih ter s socialnimi partnerji.

Poleg že povedanega so udeleženci razprave bodisi v sami razpravi bodisi v predloženih pisnih stališčih in predlogih oblikovali nekaj splošnih in tudi podrobnejših ugotovitev.

V splošnih ugotovitvah opozarjajo:

- predloženo besedilo kljub nekaterim dopolnitvam za področje izobraževanja odraslih še zmeraj prednostno obravnava izobraževanje otrok in mladine, izobraževanje odraslih pa izpeljuje iz tega in ga v nekaterih členih le prilagaja za potrebe izobraževanja odraslih; tako daje prednost formalnemu in šolskemu izobraževanju, neformalno izobraževanje in učenje, ki sta značilna za izobraževanje odraslih, pa v zakonu nimata ustreznega položaja;
- izobraževanja odraslih tako osnutek ZOFVI ne obravnava kot obsežno, raznovrstno in specifično področje vzgoje in izobraževanja, ki se lahko z vzgojo in izobraževanjem otrok in mladine primerja le v nekaterih skupnih značilnostih, sicer pa zahteva bolj specifično in celovito obravnavo;
- iz tega izhaja, da je mogoče enakovrednost in enakopravnost obravnavanja različnih področij – kot sta izobraževanje otrok in mladine (začetno izobraževanje) in izobraževanje odraslih (nadaljevalno izobraževanje) – zagotoviti le tako, da se jih obravnava različno in komplementarno, a v celostni shemi o vzgoji in izobraževanju, v skladu s konceptom in strategijo vseživljenjskosti učenja;
- osnutek Zakona prinaša, kot se je slikovito izrazil eden od razpravljavcev, »le nekaj lepotnih popravkov do ravni osnovnošolskega izobraževanja odraslih, vse druge ravni pa so odvisne od vsakoletne dobre volje in finančnih možnosti Vlade, saj se določa v letnem programu izobraževanja odraslih, ki ga vsako leto določi Vlada RS«;
- osnutek žal ne izhaja iz sprejete Strategije vseživljenjskosti učenja v Sloveniji (Jelenc, 2007), ki opredeljuje vseživljenjskost učenja kot vodilno načelo vsega izobraževanja in učenja ter kot temeljno družbenorazvojno strategijo v Sloveniji, v tej pa bi morale izobraževanje odraslih imeti povsem enakovredno mesto z izobraževanjem otrok in mladine.

V podrobnejših vsebinskih opredelitvah je razprava opozorila na tale vprašanja, ki v osnutku niso zadovoljivo rešena: (tu jih le na kratko navajamo, podrobneje pa si jih je mogoče ogledati na spletnih straneh ADS – www.andragosko-drustvo.si)

- javna služba in javna mreža na področju izobraževanja odraslih;
- financiranje izobraževanja odraslih;
- delitev bremen med državo in lokalno skupnostjo;
- Strokovni svet za izobraževanje odraslih;
- osebe s posebnimi potrebami;
- zasebne ustanove za izobraževanje odraslih;
- izvajalci izobraževanja odraslih;
- stroški izobraževanja;
- upravljanje na področju izobraževanja odraslih;
- vodstvo ustanove za izobraževanje odraslih;
- vloga partnerjev;
- infrastruktura za izobraževanje odraslih;
- nekatere terminološke neustreznosti v besedilu.

Na koncu daje razprava tole priporočilo za nadaljnje razvijanje zakonodaje za področje izobraževanja odraslih: **za nadaljnje celovito urejanje zakonodaje za izobraževanje odraslih naj se oblikuje delovna skupina, v kateri bodo vključeni tako predstavniki zainteresirane strokovne javnosti (ACS, Andragoško društvo, CPI), kot predstavniki socialnih partnerjev.**

Sklepna ugotovitev: Ministrstvo za šolstvo in šport na naša stališča in predloge še ni odgovorilo.

Dr. Zoran Jelenc, predsednik Andragoškega društva Slovenije

PISMO DIREKTORICI STATISTIČNEGA URADA RS

V osebni imenu kot tudi kot predsednik Andragoškega društva Slovenije sem 25. avgusta 2011 poslal direktorici Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) tole kritično pismo, povezano z uporabo strokovnega izrazja s področja izobraževanja odraslih v statističnih publikacijah.

»Spoštovana gospa mag. Irena Križman, posredujem vam moje mnenje glede uporabe strokovnega izraza '**nadaljnje izobraževanje**' v vaših publikacijah.

V njih ga, žal, vaši sodelavke in sodelavci napačno uporabljajo. To mnenje vam pošiljam s prošnjo, da napako odpravite.

S terminologijo izobraževanja odraslih se ukvarjam, odkar delujem na tem področju. Tako na področju terminologije kot tudi na področju izobraževanja odraslih imam že kar nekaj upoštevanja vrednih referenc. (Nekaj jih navajam na koncu pisma).

Pojasnjujem pomen in rabo izraza 'nadaljnje izobraževanje', ki ga v vaših publikacijah napačno uporabljate kot sinonim za 'izobraževanje odraslih', kar seveda ni.

V '**Terminologiji izobraževanja odraslih**' (1991, ur. Z. Jelenc, str. 45-46) smo z izrazom 'nadaljnje izobraževanje' prevedli angleški 'further education', francoski 'education complementaire', nemški 'Fortbildung'. Za izobraževanje odraslih pa rabimo izraz 'nadaljevalno izobraževanje', s katerim smo prevedli angleški 'continuing education', francoski 'formation continue', nemški 'Weiterbildung', italijanski 'formazione continua' itn., s temeljnim pojasnilom: "Izobraževanje, namenjeno osebam, ki so končale ciklus začetnega izobraževanja v otroštvu; sinonim za izobraževanje odraslih v najširšem pomenu besede (adult education)."

Že iz tega je dovolj očitno, da gre za izraza, ki sta si sicer podobna (nadaljnje, nadaljevalno), a imata različen pomen. Ker te razlike ljudje (žal tudi mnogi, ki se poklicno ukvarjajo z izobraževanjem odraslih) ne zaznavajo ali jo zaznavajo površno, je smotrno to razliko še bolj konkretno pojasniti.

Izraz '**nadaljevalno izobraževanje**' (angl. 'continuing education') je sinonim za izraz 'izobraževanje odraslih', kot tak je komplementaren pojem 'začetnemu izobraževanju' (angl. initial education), oba skupaj sestavljata celoto '**vseživljenjsko izobraževanje**'. Za razliko od njega je izraz '**nadaljnje izobraževanje**' (angl. 'further education') pojem in izraz, ki pomeni posodabljanje in povečevanje znanja in spretnosti, ki jih je posameznik - to je lahko tudi odrasli - pridobil v temeljnem izobraževanju; ta pojem seveda ne označuje komplementarnosti začetnemu izobraževanju v konceptu vseživljenjskega učenja. Govorimo o dveh vrstah kontinuitet, to sta:

- **začetno izobraževanje**' in '**nadaljevalno izobraževanje**' - gre za kontinuiteto izobraževanja po času, ki označuje permanentnost izobraževanja in učenja skozi življenje, vseživljenjskost); na drugi

- '**temeljno izobraževanje**' in '**nadaljnje izobraževanje**' - v tem primeru gre za kontinuiteto po vsebini ali stopnjevitosti pridobivanja znanja, ki ga praviloma ima strokovno ali poklicno izobraževanje, pri tem ne gre le za pridobitev izobrazbene stopnje ali kvalifikacije; pri nas ga označujemo tudi z izrazi 'spopolnjevanje', 'dodatno izobraževanje', 'dopolnilno izobraževanje' itn. Prosim vas torej, spoštovana gospa direktorica, da pri vaših publikacijah ta

strokovna stališča sprejmete in upoštevate. Če bi želeli, lahko o tem organiziramo strokovni pogovor v vaši hiši; vabilu zanj se bom z veseljem odzval.«

Že naslednji teden sem prejel od predstavnice SURS-a g. Tatjane Škrbec odgovor z nekaterimi pojasnili (žal tudi tokrat neustreznimi, kar kaže na izvir problema), a tudi s povabilom, da se osebno sestanemo in se uskladimo o uporabi strokovnih terminov. Povabilo sem z veseljem sprejel in predlagal, da določijo datum sestanka.

Dr. Zoran Jelenc

POSVET O BELI KNJIGI - BREZ IZOBRAŽEVALCEV ODRASLIH!

Zvedeli smo, da sta minister za šolstvo in šport, dr. Igor Lukšič, in predsednik Nacionalne strokovne skupine za pripravo Bele knjige o vzgoji in izobraževanju v Sloveniji, dr. Janez Krek, sklicala posvet **"Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju"**. Vabilo za posvet, ki bo 20. septembra na Brdu pri Kranju, sta naslovila na ravnateljice in ravnatelje vrtcev, osnovnih šol, osnovnih šol s prilagojenim programom, glasbenih šol, zavodov za izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, srednjih šol in dijaških domov. V programu posveta so navedene vsebine, ki jih bodo obravnavali na posvetu: 'Vrednote, načela in kakovost pri delu in odnosu v vzgoji in izobraževanju', 'Kakovost in sistemske rešitve v vzgoji in izobraževanju' ter 'Šola med stroko in zunanjimi vplivi'.

Med povabljeni v vabilu žal zman iščemo predstojnike organizacij za izobraževanje odraslih! Ob tem smo lahko upravičeno začudeni in ogorčeni, čeravno je to sicer povsem v skladu s tem, kako so Belo knjigo 2011 pripravljali. V pripravo je bilo sicer vključeno tudi izobraževanje odraslih, za to področje je bila imenovana tudi posebna strokovna skupina, a izobraževanje odraslih je bilo obravnavano le v tej skupini, ne po posameznih področjih, kjer se sicer tudi pojavlja - osnovna šola, srednja šola, osebe s posebnimi potrebami itn. Bilo je torej ločeno od vzgoje in izobraževanja v njegovi celoviti podobi in izpeljavi, torej iz sheme vseživljenjskega učenja.

Do besedila, ki so ga aprila dali v javno obravnavo, smo bili v Andragoškem društvu in v drugih organizacijah za izobraževanje odraslih precej kritični. Dali smo vrsto pripomb, od splošnih - kako so Belo knjigo pripravljali, do konkretnih - kje je bilo izobraževanje odraslih izpuščeno ali napačno opredeljeno; in tudi, zakaj ne temelji na strategiji vseživljenjske učenja. (Stališča si je mogoče ogledati na spletni strani ADS – www.andragosko-drustvo.si).

Naša stališča in predloge smo poslali na Ministrstvo za šolstvo in šport in tudi osebno predsedniku NSS, dr. Janezu Kreku. Na pripombe nismo dobili odgovorov, Bela knjiga pa je zdaj že izdana, ne da bi se besedilo, ki je bilo poslano v javno razpravo, pomembneje spremenilo.

Potrjuje se naša kritična ugotovitev, da so Belo knjigo pripravljali le ali predvsem z mislijo na šole in vzgojo in izobraževanje otrok in mladine.

Dr. Zoran Jelenc

IZKUŠNJA UDELEŽENKE PROGRAMA VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA ZA UDELEŽENCE 50+

V začetku meseca junija sem se na pobudo in ob pomoči Univerze za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani, v Bristolu udeležila petdnevne delavnice namenjene udeležencem EU. Delavnice je uvrščena v Grundtvigov program vseživljenjskega učenja.

Program je namenjen starejšim udeležencem (50+), ki se radi srečujejo z ljudmi iz različnih kulturnih okolij, so se pripravljene učiti in so zainteresirane pripovedovati zgodbe iz svojega življenja.

Udeležencem program omogoča učenje in spoznavanje, kako s pomočjo digitalne tehnologije uporabiti lastno arhivsko gradivo (fotografije, filme, skice,...) in izdelati film na osebni in kreativen način. »Nekoč smo sedeli v sobi okrog zakurjene peči, poslušali in si pripovedovali zgodbe, danes – »stari ali mladi« lahko to naredimo s pomočjo novih orodij in novih tehnologij.

V delavnici smo svojo zgodbo povedali udeležencem, uporabili smo svoje gradivo in s pomočjo digitalne tehnologije ustvarili kratke digitalne filme. Z učenjem v skupini in njihovo podporo je vsak gradil in razvijal svojo zgodbo. Vzporedno z nastajanjem in razvojem zgodbe, uporabo interneta in digitalne, audio-video opreme, smo se učili preoblikovati, spreminjati in pretvarjati svoje materiale.

Zelo sem zadovoljna z vsem, česar sem se naučila in z vsem, kar sem doživela v tej delavnici v Bristolu. Vse dejavnosti v tem »učnem tednu«, so bile odlično pripravljene, organizirane in vodene. Na delavnico sem se prijavila, ker se rada učim in ker rada delam v timu. Rada izmenjujem izkušnje z drugimi udeleženci v skupini, vsekakor pa je bilo med zelo pomembnimi cilji tudi učenje inboljšanje znanja angleščine in računalniških znanj ter spretnosti.

V tem programu je bilo nekaj vidnih in veliko skritih ciljev. O vidnih sem že nekaj povedala, a uresničili smo tudi druge: udeleženci smo ustvarili dokument nekega časa, nekih odnosov, »sestavili« smo se, kajti s filmom smo zaživel ne le kot bitja sedanjosti, marveč tudi kot bitja preteklosti in prihodnosti. Zbledeli so stereotipi o tem, da nove tehnologije pripadajo le mladim, usposobili smo se za nadaljnje prenašanje znanja, na druge, morebiti tudi na mlade. Šlo je za medkulturno učenje, recipročno učenje, vzajemno učenje, doživljajsko učenje. Iz te izkušnje smo izšli drugačni, kot da smo se v nečem preoblikovali.

Zelo sem zadovoljna s ponovno ugotovitvijo in potrditvijo, kako je za učenje pomemben učni proces – morda celo bolj kot končni rezultat. Pomemben je razvoj zgodbe – stalno izboljšanje, ki ga omogoča digitalno orodje in oprema ter podpora in pomoč koordinatorice in voditeljev delavnice. Zadovoljna sem tudi z izboljšanjem svojega znanja angleščine in učenjem, kako uporabljati sodobno digitalno tehnologijo. Izkušnje pridobljene v delavnici imajo veliko vrednost za udeležence – učence 50+; Bristol nudi pozitivno učno okolje za učenje!

Več informacij o programu, organizatorju delavnice in naše končne rezultate si lahko ogledate na Watershed's website:

<http://www.dshed.net/grundtvig-workshops-learners-aged-over-fifty>

Če vas zanima dogajanje med potekom delavnice, počutje udeležencev in uresničevanje naših pričakovanj, lahko prisluhnete tudi intervjuju z nekaterimi udeleženci in si ogledate blog, ki smo ga ustvarjali v tednu med delavnico.

Nekaj utrinkov dogajanja v Bristolu še iz fotografij:

Zapisa udeleženka Grundtvig programa v Bristolu junija 2011
Nada Ključar, vodja Sekcije za kakovost pri ADS (nada.klucar@guest.arnes.si)

ANDRAGOŠKO SPOLNJEVANJE V PREPLETU RAZLIČNIH VLOG IZOBRAŽEVALCEV ODRASLIH – zaključna konferenca

Ob zaključku triletnega projekta **Izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev v izobraževanju odraslih od 2009 do 2011** organiziramo zaključno konferenco z naslovom: »**Andragoško spopolnjevanje v prepletu različnih vlog izobraževalcev odraslih**«. Na konferenci, ki bo **20. oktobra 2011** v Kongresnem centru Bernardin v Portorožu, bomo predstavili dosežene rezultate v projektu, ki jih želimo osvetliti in nadgraditi s pogledi v prihodnost. Iskali bomo odgovore na vprašanje, kakšno znanje še potrebujejo izobraževalci odraslih, da bodo lahko učinkovito prispevali k reševanju problemov sodobnega sveta (ekonomska in moralna kriza, demografski problemi, okoljska problematika, problematika trajnostnega razvoja ipd.) in bili odlični podporniki odraslim na njihovi poti k znanju. Program konference in informacije o konferenci najdete na spletnem naslovu: <http://pro.acs.si/izo2011/>. Vaše prijave zbiramo preko e-prijavnice, ki je najdete na spletnem naslovu: <http://pro.acs.si/izo2011/prijava/>.

Neda Đorđević, Vodja organizacijskega odbora zaključne konference
(Neda.Dordevic@acs.si)

ODDAJA POLNOČNI KLUB

Sporočam vam, da smo posneli oddajo Polnočni klub – Izstopniki, spregledani ljudje, ki govori o mladih in o programu PUM (projektno učenje mladih). Oddaja bo na sporedu prihodnji petek, 23. septembra 2011. Povezave za "promocijo": <http://www.rtvsllo.si/polnocniklub/koledar/2011-09-23>; <https://www.facebook.com/polnocniklub>.
Vabljeni k ogledu!

Natalija Žalec, tajnica ADS (natalija.zalec@acs.si)

MODERIRANO DVODNEVNO SREČANJE NA TEMO MEDGENERACIJSKEGA UČENJA

Spoštovani člani združenj za IO, spoštovani mladi, malo manj mladi in starejši! Dragi študenti, zaposleni, brezposelni, upokojenci ..!

Združenje izobraževalnih institucij, g.i.z. je pridobilo nekaj sredstev za organizacijo dvodnevne moderiranega srečanja na temo »**Medgeneracijskega učenja**«. Mnenja smo, da gre za zelo pomembno temo, o kateri lahko razmišljamo le skupaj ter združimo moči, znanje, modrost in dobro volje, zato bomo veseli, če se nam pridružite.

Udeležba je brezplačna, srečanje bo **14. in 15. oktobra 2011** v Ljubljani.

Želimo si čim bolj pestro skupino in upamo, da se bodo zbrali iz vseh generacij, različnih poklicev in iz najrazličnejših organizacij in društev: vladnih, javnih, zasebnih ... Toplo so vabljeni tudi posamezniki, brezposelni, prostovoljci, študenti, ... Skratka vsi, ki vas ta tema zanima in ki želite po svojih najboljših močeh prispevati.

Več o samem programu, ciljih in ciljni skupini ter načinu prijave najdete na spletni strani: <http://www.zii.si/>.

Prosimo, da natančno preberete pogoje prijave in se čim prej prijavite – število mest je omejeno, zato bomo upoštevali vrstni red prijav.

Prisrčno dobrodošli v čim večjem številu. Korajža velja!

Karin Elena Sánchez, sekretarka ZII (zii.sekretarka@gmail.com)

MEDNARODNA KONFERENCA »ODRASLI S POSEBNIMI POTREBAMI V VSEŽIVLJENJSKEM UČENJU«

ZLUS in CMEPIUS vas vabita na mednarodno konferenco z naslovom »**Odrasli s posebnimi potrebami v vseživljenjskem učenju**«, ki bo potekala **6. in 7. oktobra 2011** v Kranjski Gori v Hotelu Larix.

Ob tej priložnosti želijo povezati organizacije, ki razvijajo projekte na temo odraslih s posebnimi potrebami v vseživljenjskem učenju (izključno za naslednje ciljne skupine: vidno, slušno, duševno in fizično ovirani).

Cilj konference je predstaviti evropske in nacionalne politike na področju ter pokazati dobre prakse nastale iz projektov VŽU in drugih nacionalnih programov ter projektov. Cilj kontaktnega seminarja je pripraviti nove projekte, ki bodo omogočili mednarodno sodelovanje za odrasle s posebnimi potrebami za boljšo vključenost v vseživljenjsko učenje in izobraževanje.

Delovni jezik bo angleščina. Osnutek programa konference je na spletni strani: <http://www.zveza-lu.si/>.

Na konferenco se lahko prijavite preko naslova: dogodki@cmepius.si do **30. 9. 2011.**

Udeležba na konferenci je brezplačna.

RAZPIS ZA PRIZNANJA ACS ZA PROMOCIJO UČENJA IN ZNANJA 2011

Vabimo vas, da se s svojimi predlogi udeležite razpisa za Priznanja ACS za promocijo učenja in znanja 2011, ki bo odprt od **15. septembra do 14. oktobra 2011**.

Na spletni strani projekta Teden vseživljenjskega učenja (<http://tvu.acs.si/priznanja>) so objavljeni:

- pravilnik,
- razpis in
- obrazci za prijavo.

Za dodatne informacije in naročilo obrazcev sta vam na voljo: Ajda Turk (T: 01 5842 547, E: ajda.turk@acs.si) oziroma Katarina Šešet (T: 015842 560, E: info@acs.si).

Za Tadej Pugelj, predsednik sekcije za NVO (tadej.pugelj@gmail.com)

USPOSABLJANJE ZA PROSTOVOLJNO INDIVIDUALNO MENTORSTVO ZA OSEBE Z DISLEKSIJO

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje obvešča združenja in asociacije za izobraževanje odraslih, da v oktobru začenejo z izvedbo izobraževanja »**Disleksija: življenje med genialnostjo in izločenostjo**«. Izobraževanje bodo izvedli v okviru naloge Razvoj novega izobraževalnega programa – disleksija pri odraslih, ki jo sofinancira Ministrstvo za šolstvo in šport. Program je namenjen usposabljanju za prepoznavanje in odkrivanje disleksije, spoznavanju nadomestnih strategij za premagovanje težav, ki jih prinaša disleksija in usposabljanju za individualno mentorstvo za osebe z disleksijo. Prijave sprejemajo do zasedbe prostih mest po elektronski pošti: univerza-3@guest.arnes.si.

FESTIVAL ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Festival za tretje življenjsko obdobje, ki bo potekal letos že enajstič **od 27. do 29. septembra 2011** v Cankarjevem domu v Ljubljani, nudi vrsto zanimivih dogodkov. Organizatorji obljublajo, da bodo poskrbeli za veselo, ustvarjalno in povezovalno vzdušje med razstavljalci in obiskovalci na razstavnem prostoru. Namen festivala je ustvariti prostor za sodelovanje med generacijami, civilno družbo, prostovoljnimi organizacijami, gospodarskimi, akademskimi in političnimi sferami ter s tem prispevati k trajnostnim medgeneracijskim rešitvam.

Festival združuje delavnice in predavanja s področja zdravja, študijskih krožkov, rekreacije, prostovoljstva, medgeneracijskega sodelovanja in aktivnega staranja.

Med različnimi delavnicami lahko izbirate tudi tiste, ki so primerne za otroke, in tiste, ki vključujejo medgeneracijsko sodelovanje, pri čemer gre za druženja in prenos znanja od starejših na mlajše in obratno. Med drugim bo predstavljena apiterapija kot veda o uporabi čebeljih produktov za krepitev in ohranjanje zdravja, dobrega počutja ter hitrejše okrevanje po boleznih. Justa Arnuš, strokovna sodelavka v ZSSS, bo vodila delavnico z naslovom: »Kako izboljšati naše delo, da bo še bolj odprto do vseh generacij?«. Katjuša Radinovič, Grundtvig

koordinatorica bo predstavila program Vseživljenjsko učenje, ki vam lahko omogoči izvedbo mednarodnih projektov ali vas popelje k učni izkušnji v tujino.

Poleg pestrega dogajanja v Cankarjevem domu bo imel Zavod za turizem Ljubljana brezplačni vodeni »Sprehod po Ljubljani in ogled mestne hiše«, v torek 27.9. in sredo, 28.9.2011, od 10. do 12. ure.

Več informacij o programu festivala najdete na spletni strani: <http://www.f3zo.si/o-festivalu>.

Za vse informacije so vam na voljo po elektronski pošti: sanja.hadjur@f3zo.si ali po telefonu 01 620 36 81. Prijave sprejemajo do 20. septembra 2011.

ADEES, E-glasilo Andragoškega društva Slovenije

Uredniški odbor: dr. Zoran Jelenc, Borka Kucler, mag. Darja Zorko Mencin (odgovorna urednica)

darja.zorko@gmail.com, mag. Marija Velikonja (urednica) marija.velikonja@t-2.net

Oblikovanje naslovnice: Irena Hlede